

Тадбиркорлар учун имтиёзлар қўлланилиши кафолатланади.

Мамлакатимизда коронавирус инфекциясини тарқалишини олдини олиш ҳамда иқтисодиётни жиловлаш, шу жумладан санитария ва эпидемиология қоидаларига тўлиқ риоя қилган ҳолда тадбиркорлик субъектлари фаолият юритишига имконият яратиш ва қайта тиклаш борасида кенг қўламли чоралар кўрилмоқда.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 3 апрелдаги “Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПФ-5978-сонли Фармонининг 4-бандининг в)-қими□ билан, 2020 йил 1 апрелдан 31 декабрга қадар, фойдаланилмаётган ишлаб чиқариш майдонлари, яшаш учун мўлжалланмаган иншоотларга, шу жумладан 2020 йил 1 апрелга қадар аниқланганларга нисбатан мол-мулк солиғи ва ер солиғининг оширилган ставкаларини қўллаш, шунингдек, кўрсатилган солиқлар бўйича оширилган ставкаларни қўллаш натижасида юзага келган қарздорликка нисбатан пеня ҳисоблаш ва мажбурий ундириш чораларини кўриш тартиби тўхтатилди.

Маълкумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг хуқуqlари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакил, яъни Бизнес-омбудсман ўз ваколати доирасида тадбиркорлик субъектларига берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш, қўлламаслик ёки қўллашга тўскинлик қилиш ҳолатларини олдини олиш, бу каби ҳолатлар аниқланган тақдирда мансабдор шахсларга таъсир чоралар кўриш тадбирларини амалга оширади.

Бу борада, Бизнес-омбудсманнинг Андижон вилоятида фаолият кўрсатувчи ходимлари томонидан ўтказилган таҳлиллар натижасида афсуски тадбиркорларга тақдим этилган имтиёзлардан фойдаланишининг назорат қилувчи органлар томонидан таъминланмаган ҳолатлар кузатилмоқда.

Масалан, Андижон туман давлат солиқ инспекцияси томонидан “ГАРБИТ” масъулияти чекланган жамиятнинг 9□086,5 минг сўм микдоридаги солиқ қарздорлигини мажбурий ундириш учун банк ҳисоб-рақамига қўйилган инкассо топшириқномаси олиб ташланмасдан, солиқ қарзини ундириш бўйича талабнома юборилган.□ Шу каби, Избоскан туман давлат солиқ инспекцияси томонидан “Гурдихон Хожи Ая” хусусий ишлаб чиқариш фирмасига солиқ қарзини узиш тўғрисидаги талабнома юборилиб, солиқ қарздорлигини мажбурий ундириш учун банк ҳисоб-рақамига инкассо топшириқномаси қўйилганлиги аниқланди.

Шу каби, Андижон шаҳар Давлат солиқ инспекцияси томонидан “OZORNE POCHEMUCHKI” нодавлат таълим муассасасига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 27 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг 2017 йилги асосий макроиқтисодий кўрсаткичлари прогнози ва Давлат бюджети параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-2699-сонли Қарорининг 26-бандига мувофиқ тақдим этилган солиқ имтиёзи қўлланилиши таъминланмаган.

Корхона 2017 йил 1 январдан бошлаб, ягона солиқ тўлови тўлашдан озод этиш бўйича имтиёзлардан фойдаланган ҳолда солиқ ҳисоб-китобларни солиқ идорасига тақдим этиб келган бўлсада, солиқ

хисоботлари тўлиқ таҳлил қилинмасдан камерал солиқ текшируви ўтказиш натижасида ягона солиқ тўловидан жами 31 778,4 минг сўм кам ҳисобланганлиги юзасидан талабнома юборилган. Ушбу талабномага корхона томонидан солиқ имтиёзини кўрсатган ҳолда қайта ҳисоб-китобни солиқ идорасига тақдим этган бўлсада инобатга олинмаган.

Бунинг натижасида, Корхонанинг “Хамкорбанк” АТБ Нодирабегим филиалидаги ҳисоб-ракамидан 2020 йилнинг 20-24 апрель кунлари 7 413,3 минг сўм пул маблағлари асосиз ечиб олинган.

Аниқланган конунбузилиш ҳолатлари юзасидан, Бизнес-омбудсманнинг Андижон вилоятида фаолият кўрсатувчи ходимлари томонидан рамийлаштирилган маъмурий хукуқбузарлик тўғрисидаги баённомалар тегишли бўлган маъмурий судларга юборилган.

Маъмурий судлар томонидан, Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 241⁶-моддасида назарда тутилган хукуқбузарликни содир этганлиги учун Андижон туман давлат солиқ инспекцияси бошлиғи И.Рахимовга (*базавий ҳисоблаш миқдорининг 5 баробар*), Андижон шаҳар давлат солиқ инспекцияси Камерал назорат бўлими бошлиғи М.Мирзаганиевга (*базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 баробар*) жарима жазоси тайинланган ҳамда Избоскан туман давлат солиқ инспекцияси бошлиғи Ш.Мавлоновга ушбу хукуқбузарликни содир этганлиги *расман огохлантирилган* қарорлар қабул қилинган.

Албатта, Бизнес-омбудсманнинг Андижон вилоятида фаолият кўрсатувчи ходимлари тадбиркорлик субъектларининг хукуқлари ва қонуний манфаатларини химоя қилишда **“Қонун ва адолат – устувор, жиноятга жазо – муқаррар”** деган принципни қарор топтириш учун бор куч ва имкониятларини сафарбар этади.

Қайд этиш лозимки, Президентимиз раҳбрлигига жорий йилнинг 13 май куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида пандемия шароитида тадбиркорларни қўллаб-қувватлашда аввалги берилган имтиёзлар билан чекланмаслигини ва қатор қўшимча имтиёзлар беришни давом эттирилиши баён қилинди.

Ўз навбатида, **2020 йил 18 май куни** ‘Коронавирус пандемияси даврида аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш бўйича навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида’ги **ПФ-5996-сонли** Фармони билан, тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш мақсадида қатор имтиёзлар жорий этилди.

Бунда, қуйидагилар 2020 йилнинг 1 июнидан 1 сентябригача бўлган даврда мол-мулк солиги ва ер солигини тўлашдан озод қилинди:

Кичик тадбиркорлик субъектлари;

бозорлар ва савдо комплекслари, кинотеатрлар, умумий овқатланиш корхоналари, жамоат транспорти корхоналари, спорт-соғломлаштириш муассасалари, шунингдек, йўловчи ташиш, майший хизматлар кўрсатиш, биноларни, шу жумладан банкетлар ўтказиш учун ижарага бериш фаолияти билан шуғулланувчи юридик шахслар.

Шунингдек, кичик тадбиркорлик субъектларига қуйидаги суммаларни ҳисобдан чиқариш кўринишида давлат томонидан қўшимча қўллаб-қувватлаш тақдим этилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 мартағи ПФ-5969-сон ва 2020 йил 3 апрелдаги ПФ-5978-сон фармонларига асосан фоизсиз кечиктириш (бўлиб бўлиб тўлаш) берилган, 2020 йил апрель ва май ойлари учун тўланиши лозим бўлган мол-мулк солиғи ва ер солиғи суммалари;

2020 йил 15 май ҳолатига ер солиғи ва мол мулк солиғи бўйича 2020 йил 1 январдан бошлаб ҳосил бўлган пеня ва жарималар суммалари.

Фармон билан, тадбиркорлик субъектларига товарлар (ишлар, хизматлар) импорт қилишда қўшилган қиймат солиғини тўлаш бўйича 120 кун муддатгача кечиктириш олиш хукуки берилганлиги баён этилган.

Божхона органларига мурожаат қилган кунгача бир йилдан кам бўлмаган даврда ташқи иқтисодий фаолиятни амалга ошираётган микрофирма ва кичик корхоналарга товарларни (истеъмол товарларидан ташқари) олиб киришда ундириладиган божхона божи ва акциз солиғини тўлаш муддатини 2020 йил 1 июлгача кечиктиришни қўллаш хукуки, кейинчалик кечиктирилган суммани 120 кун мобайнида тенг улушларда тўлаш шарти билан берилиши белгиланди.

Жорий йилнинг 1 майидан 1 июлигача бўлган даврда микрофирма ва кичик корхоналарга (акцизости товарлар ишлаб чиқарувчилар, давлат корхоналари ва устав жамғармасида (устав капиталида) давлат улуси 50 фоиз ва ундан юқори бўлган юридик шахслар бундан мустасно) ижтимоий солиқ ставкаси 12 фоиздан 1 фоизгача камайтирилди.

Микрофирма ва кичик корхоналарда 2020 йил 15 май ҳолатига солиқлар, пенялар ва солиқ конунчилигини бузганлик учун ҳисобланган жарималар бўйича мавжуд бўлган қарздорликни ундириш 2020 йил 1 сентябргача тўхтатилди.

Давлат солиқ хизмати органлари 2020 йил 15 май ҳолатига микрофирма ва кичик корхоналарнинг банқдаги ҳисобваракларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш ва ўтказиш бўйича инкассо топшириқномаларини чакириб олиниши топширилди.

Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси томонидан қуйидаги фоиз харажатларини қоплашга компенсация бериш тарзида тадбиркорликни давлат томонидан қўшимча қўллаб-қувватлаш чоралари жорий этилди:

тадбиркорлик субъектларига Марказий банк асосий ставкасининг 1,75 бараваридан ошмаган миқдордаги фоиз ставкаси билан миллий валютада бериладиган инвестициявий кредитлар бўйича, Жамғарма тўғрисидаги низом талабларини ҳисобга олган ҳолда кредит шартномаси амал қилишининг биринчи йили давомида;

2020 йил 1 октябрга қадар тадбиркорлик субъектларига айланма маблағларини тўлдириш учун миллий валютада 500 миллион сўмгача бериладиган кредитлар бўйича Жамғарма тўғрисидаги низом талабларини ҳисобга олган ҳолда кредит шартномаси амал қилиш муддати давомида 10 фоизлик пункт миқдорида.

Фармоннинг 9-банди билан, **Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридаги Тадбиркорлик субъектларининг хукуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича вакилга -** коронавирус пандемияси даврида тақдим этилган имтиёзлар ва давлат томонидан қўллаб-қувватлаш

чораларининг тўлиқ ва ўз вақтида қўлланилиши устидан мониторинг ўрнатсин ва қонун бузганлик учун жавобгарлик чораларини қўллаш бўйича таклифлар киритиши белгиланди.

Хулоса ўрнида айтиш лозимки, тадбиркорлик субъектларига бизнес юритишига яратилаётган имкониятлар ва имтиёзлардан самарали фойдаланган ҳолда ўз фаолиятини кенгайтириши ва янги иш ўринларини яратиш ишларини фаол олиб боришлари лозим, бу жараёнларда Бизнес-омбудсман тадбиркорлик учун тақдим этилган имтиёзлар ва қўллаб-куватлаш чораларининг тўлиқ ва ўз вақтида қўлланилиши устидан мониторинг ўрнатиб боради. (*Бизнес-омбудсманга вилоят тадбиркорларининг мурожсаат қилиши учун, телефон рақам: 71-202-08-83*)

Бизнес-омбудсман

боши инспектори

M.Хошимов